

Analiză "Discursul Instigator la Ură în mediul politic din România și Republica Moldova"

Răspunsul organizațiilor societății civile, semnatare a Apelului Public din 7 martie 2017, Președintelui Parlamentului

Domnului Andrian Candu,
Președinte al Parlamentului RM

Stimate dle Președinte al Parlamentului,

În legătură cu reacția publică la care ați stăruit ca răspuns la [Apelul Public din 7 martie 2017](#), semnat de 18 organizații neguvernamentale, ținem să facem următoarele precizări:

Din start suntem nevoiți să atragem atenția că organizațiile neguvernamentale semnatare nu au susținut că boicotează lucrările forului legislativ menite să contribuie la îmbunătățirea cadrului legal în domeniul electoral. De fapt, Grupul de lucru la care am consimțit să lucrăm prin [solicitarea noastră transmisă Parlamentului la 2 februarie 2017](#) și în cadrul căruia am desemnat experți din sectorul neguvernamental avea un alt scop, decât cel care vizează reforma sistemului electoral.

În acest sens, ținem să reiterăm poziția noastră că suntem gata să lucrăm la modificarea legislației electorale prin prisma Hotărârilor Curții Constituționale și a rapoartelor Misiunilor naționale și internaționale de monitorizare a alegerilor urmare a scrutinelor electorale precedente. În acest context, având în vedere că modificarea modului de alegere a Parlamentului nu rezultă din aceste acte, nu suntem în măsură să discutăm pe marginea unei asemenea inițiative.

Totodată, considerăm că necesitatea reformei sistemului de alegere a Parlamentului poate fi lansată doar după înlăturarea în mod prioritar a curențelor la care a fost atrasă atenția Parlamentului de către Curtea Constituțională și Misiunile de monitorizare a alegerilor precedente. Mai mult, în opinia noastră orice inițiativă de modificare sistemului electoral necesită întâi de toate o analiză independentă complexă a sistemului existent, care să constate (1) necesitatea acestei reforme și (2) soluțiile alternative propuse cu argumente fundamentate pro și contra.

Or, perioada rămasă până la următoarele alegeri Parlamentare ordinare nu poate fi suficientă pentru a asigura un proces

adecvat, corect, inclusiv, fundamentat și complex de evaluare a necesităților unei reforme electorale, discutării în spațiul public a avantajelor și dezavantajelor a eventualelor soluții alternative propuse și ulterior a promovării acelei soluții care a întrunit un consens larg național. Altfel, orice inițiativă care promovează o soluție predefinită, riscă să creeze noi riscuri la implementare și să reducă la minim legitimitatea unui proces de reformă în contextul angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova de a asigura respectarea și punerea în aplicare a principiilor fundamentale democratice și ale statului de drept.

În cazul în care un proiect privind modificarea sistemului electoral va fi înregistrat la Parlament, ne rezervăm dreptul de a participa la eventualele dezbateri publice însă nu ne putem implica în procesul de elaborare a proiectului de lege corespunzător fiindcă promovează o soluție deja predefinită.

[PDF](#)

**APELUL PUBLIC AL
ORGANIZAȚIILOR SEMNATARE cu
privire la necesitatea
creării unui Grup de lucru
responsabil de elaborarea
propunerilor de modificare a**

Codului electoral și a legislației conexe

Data: 02 februarie 2017

Adresată: Președintelui Parlamentului Republicii Moldova;
Președinților Frațiunilor parlamentare; deputaților
Parlamentului Republicii Moldova

Subiectul: privind necesitatea creării unui Grup de lucru
responsabil de elaborarea propunerilor de modificare a Codului
electoral și a legislației conexe

Persoană de contact: Pavel Postica, director de program,
Asociația Promo-LEX, telefon: 069165154,
E-mail: postica_pavel@yahoo.com

Domnului Andrian Candu
Președinte al Parlamentului Republicii Moldova

Doamnei Zinaida Greceanîi
Președinta Frațiunii Partidului Socialiștilor din Republica
Moldova

Domnului Marian Lupu
Președintele Frațiunii Partidului Democrat din Moldova

Domnului Mihai Ghimpu
Președintele Frațiunii Partidului Liberal

Domnului Tudor Deliu
Președintele Frațiunii Partidului Liberal Democrat din
Moldova

Doamnei Inna Șupac
Președinta Frațiunii Partidului Comuniștilor din Republica
Moldova

Deputaților Parlamentului Republicii Moldova

Alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova,

prin evenimentele desfășurate atât în perioada electorală, cât și în ziua alegerilor, au demonstrat necesitatea revizuirii cadrului legal în vederea eficientizării și democratizării procedurilor electorale, fapt confirmat și în concluziile Misiunii de Observare a Alegerilor desfășurată de Asociația Promo-LEX, dar și a Misiunilor internaționale de Observare.

Asociația Promo-LEX, prin Misiunile de Observare a Alegerilor (MOA) prezidențiale din 2016, locale din 2015 și parlamentare din 2014, a monitorizat procesul electoral și a prezentat rapoarte intermediare, în care a reflectat observații ce țin de: cadrul legal, activitatea organelor electorale, implicarea administrației publice, comportamentul concurenților electorali, utilizarea resurselor administrative și situații care pot fi calificate drept corupere a alegătorilor, transportarea organizată a alegătorilor, deficiențe ale listelor electorale și exercitarea defectuoasă a votului peste hotarele țării, carențe în [finanțarea campaniei electorale și a partidelor politice](#), discursul violent, denigrator și implicarea cultelor în campania electorală etc. Constatările și recomandările principale au fost generalizate și expuse în cadrul [Raportului final al MOA Promo-LEX](#), prezentat public în data de 26 ianuarie 2017 în cadrul Mesei rotunde „Radiografia și evaluarea alegerilor directe ale Președintelui Republicii Moldova din 30 octombrie 2016. Concluzii post-electorale.” În total, MOA Promo-LEX a formulat 40 de recomandări adresate Parlamentului Republicii Moldova ce vizează modificarea Codului electoral și a legislației conexe. Alte 43 de sugestii sunt adresate celorlalte părți implicate în procesul electoral (Comisia Electorală Centrală, concurenți electorali, organele de drept etc.).

În același context, asociațiile CJI și API – au monitorizat comportamentul presei în alegeri și au constatat atât abateri de la prevederile legale ce țin de reflectarea campaniilor electorale, cât și ineficiența CCA în procesul de reglementare a activității radiodifuzorilor.

Concomitent, Misiunile Internaționale de Observare Alegerilor, în special OSCE/BIDD0 și Rețeaua Europeană de Organizații de Monitorizare a Alegerilor (ENEMO), în rapoartele prezentate, au subliniat carențe semnificative legate de procesul electoral, inclusiv prevederi ambigue privind înregistrarea concurenților electorali, credibilitatea scăzută a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, deficiențe ce țin de monitorizarea finanțării campaniei electorale, pluralismul mass-media și diversitatea opiniilor, carențe în administrarea procesului electoral, aspecte problematice în soluționarea disputelor electorale, participarea scăzută a femeilor în listele de candidați, prevederi nejustificate și diferențiate față de candidații independenți, negarea nejustificată a drepturilor electorale ale persoanelor cu dizabilități, persoanelor în etate, militarilor în termen.

Totodată, facem referință și la [Hotărârea Curții Constituționale nr. 34 din 13 decembrie 2016](#) prin care s-au confirmat rezultatele alegerilor și a fost validat mandatul Președintelui Republicii Moldova. Curtea Constituțională a atras atenția la anumite deficiențe ale scrutinului și în premieră a emis în adresa Parlamentului 6 Adrese. Curtea Constituțională a atras atenția la deficiențe ale legislației în partea ce ține de:

- examinarea contestațiilor privind organizarea și desfășurarea alegerilor;
- mecanismul de votare în străinătate și introducerea unor criterii suplimentare referitoare la stabilirea numărului buletinelor de vot și a distribuirii lor geografice peste hotare, inclusiv asigurarea secțiilor de votare de peste hotare cu o cantitate de rezervă de buletine de vot;
- incriminarea coruperii alegătorilor în cadrul alegerilor prezidențiale;
- reglementarea unor mecanisme care ar permite sancționarea promptă și imediată, inclusiv în ordine

penală, pentru orice tentativă de implicare a cultelor religioase în campaniile electorale;

- instituirea unor instrumente eficiente, care ar permite autorităților responsabile aplicarea unor sancțiuni disuasive și cu executare imediată, cum ar fi suspendarea dreptului de emisie pentru întreaga perioadă a campaniei electorale pentru acele instituții media care încalcă obligația de imparțialitate în perioada electorală.

Atragem atenția că, în conformitate cu art. 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, observațiile (constatările) Curții Constituționale privind lacunele (omisiunile) reglementărilor normative, datorate nerealizării unor prevederi constituționale, indicate în adresă, urmează să fie examinate de instanța vizată, care în termen de cel mult 3 luni, va informa Curtea Constituțională despre rezultatele examinării. Respectiv, data limită de informare a Curții Constituționale este 13 martie 2017.

Amintim, că în temeiul art. 15 și 16 din Legea cu privire la actele legislative, Parlamentul este în drept de a forma Grupuri de lucru în vederea elaborării de proiecte de acte legislative, cu implicarea experților și specialiștilor în materie. De asemenea, art. 6 al Regulamentului Parlamentului Republicii Moldova stabilește că fracțiunile parlamentare au dreptul să facă propuneri pentru formarea grupurilor de lucru și de experți pe diverse domenii de activitate.

În contextul celor expuse, **organizațiile semnatare consideră imperioasă necesitatea constituirii de către Parlament a unui Grup de lucru, responsabil de elaborarea propunerilor de modificare a Codului electoral și a legislației conexe, potrivit Adreselor Curții Constituționale, precum și a recomandărilor MOA locale și internaționale, cu reprezentarea echilibrată a deputaților Parlamentului Republicii Moldova, reprezentanților Comisiei Electorale Centrale, ai partidelor**

politice extraparlamentare și ai organizațiilor societății civile.

În temeiul celor expuse, organizațiile semnatare solicită Parlamentului Republicii Moldova:

1. **Constituirea Grupului de lucru (februarie 2017);**
2. **Elaborarea proiectelor de lege privind modificarea Codului electoral și a legislației conexe (februarie – martie 2017);**
3. **Dezbaterea și discutarea publică a proiectului (aprilie – mai 2017);**
4. **Avizarea propunerilor de modificare de către instituțiile internaționale, și anume Comisia de la Veneția și OSCE/ODIHR (mai-iulie 2017);**
5. **Aprobarea modificărilor Codului electoral și a legislației conexe de către Parlamentul Republicii Moldova (septembrie-octombrie 2017).**

Organizații semnatare:

1. Asociația Promo-LEX
2. Fundația Est Europeană
3. Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)
4. Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJ)
5. Terra 1530
6. Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)
7. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
8. Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT)
9. Alianța Studenților din Moldova
10. Transparency International – Moldova
11. Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă
12. Asociația Presei Independente (API)
13. Institutul de Politici Publice (IPP)
14. Fundația pentru Dezvoltare din Republica Moldova
15. Mișcarea Ecologistă din Moldova
16. Uniunea organizațiilor invalizilor din Republica Moldova

17. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” (IDIS Viitorul)
18. Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)

[PDF](#)

RAPORT FINAL Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

RAPORT DE MONITORIZARE a implementării Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției 2011-2016 PILONUL IV: INTEGRITATEA ACTORILOR SECTORULUI JUSTIȚIEI

Promo - LEX

Procesul de monitorizare și evaluare

**RAPORT DE MONITORIZARE
a implementării Strategiei de
Reformare a Sectorului Justiției
2011-2016**

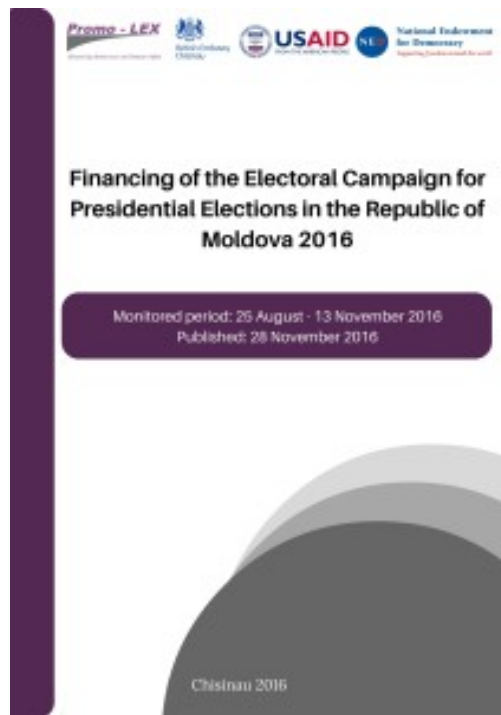
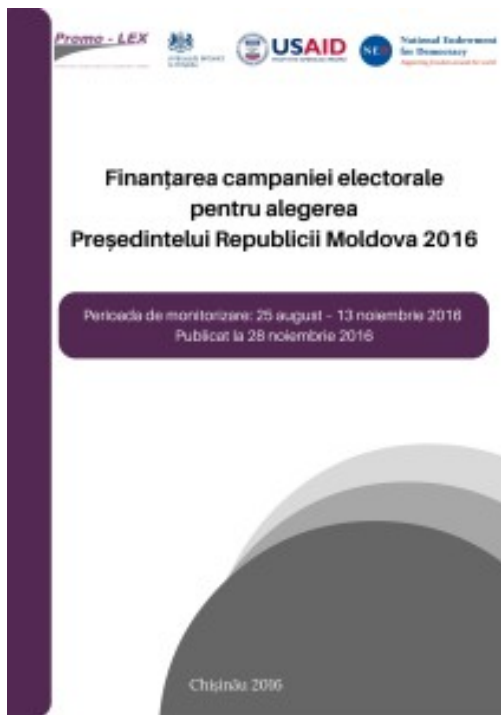
**PILONUL IV: INTEGRITATEA ACTORILOR
SECTORULUI JUSTITIEI**

Perioada monitorizată: 1 iunie – 30 noiembrie 2016
Perioada de monitorizare: 1 ianuarie – 30 noiembrie 2016

CHIȘINĂU 2016

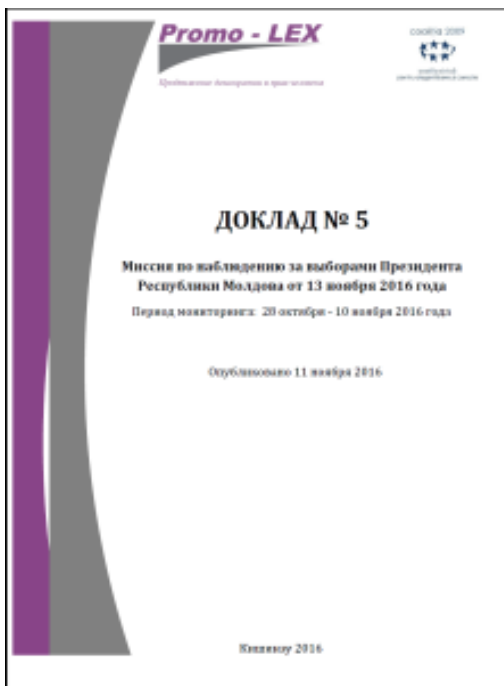
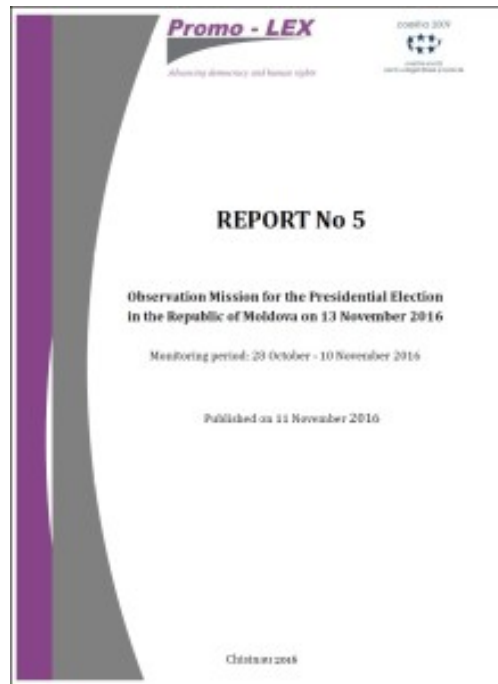
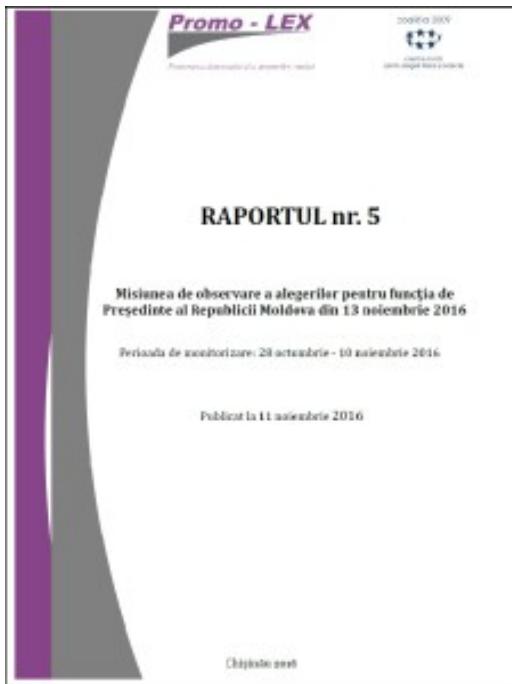

Finanțarea campaniei electorale pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova 2016

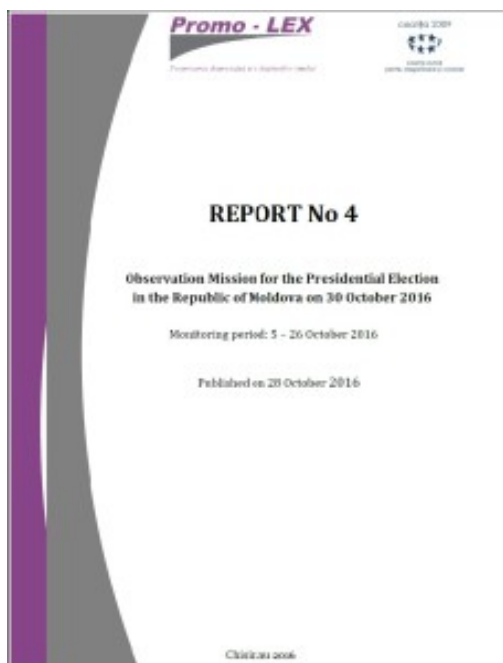
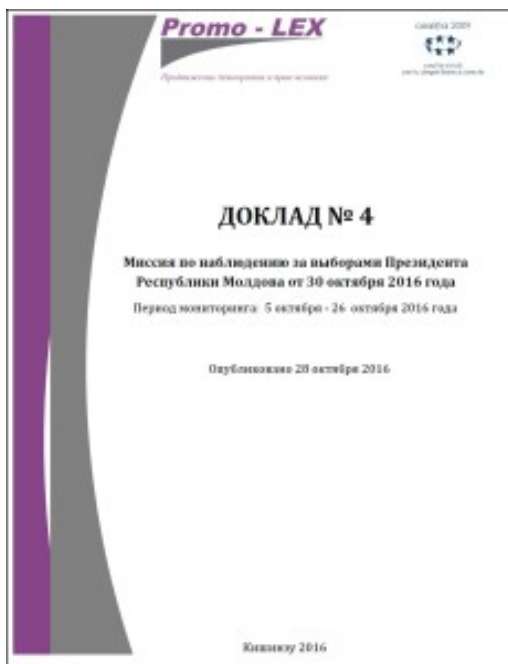
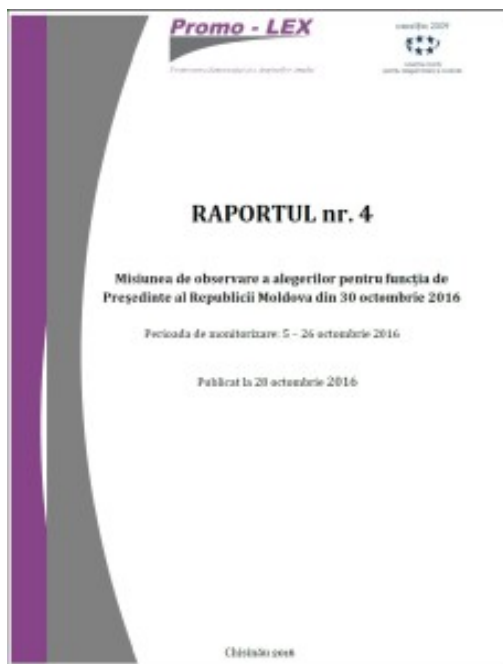
RAPORTUL nr. 5- Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

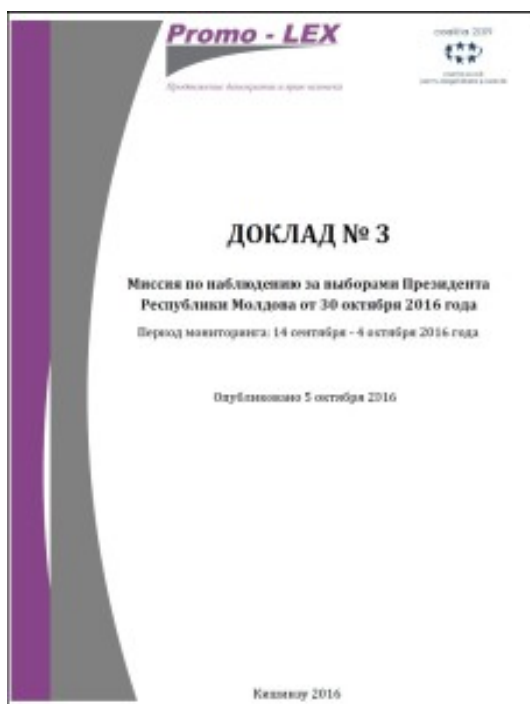
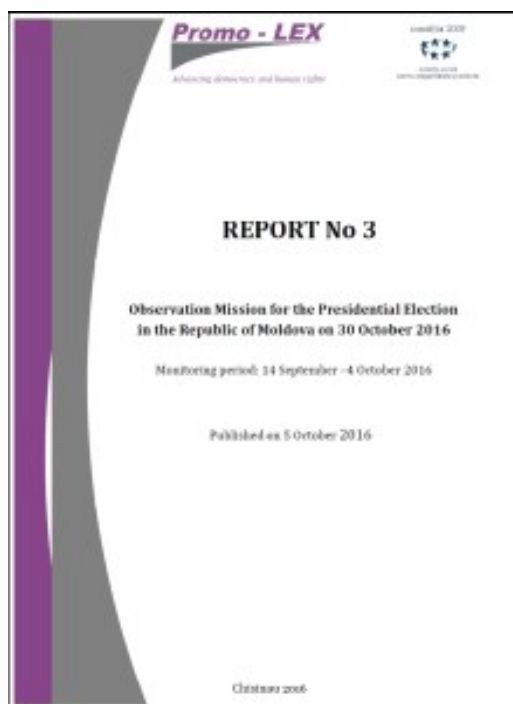

RAPORTUL nr. 4- Misiunea de observare a alegerilor pentru

funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

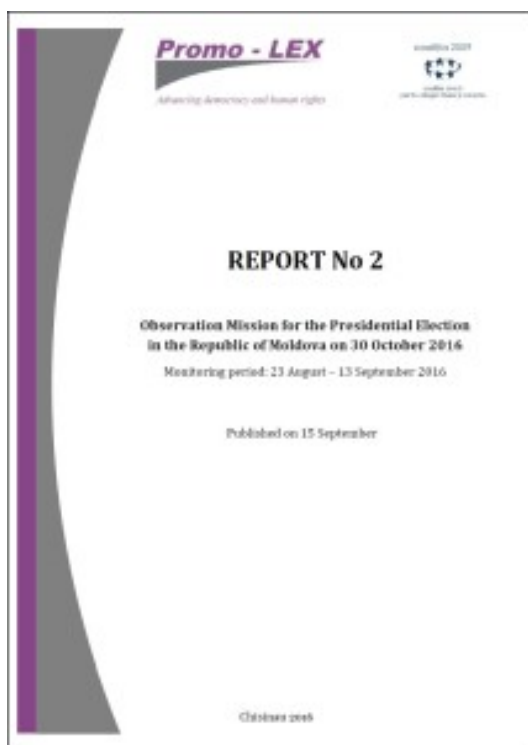
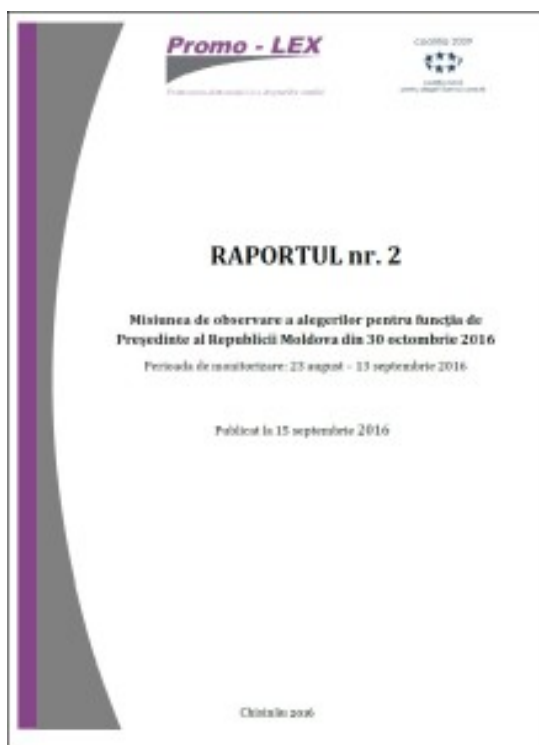

RAPORTUL nr. 3- Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

RAPORTUL nr. 2- Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016

ДОКЛАД № 2

Миссия по наблюдению за выборами Президента
Республики Молдова от 30 октября 2016 года
Период мониторинга: 23 августа - 13 октября 2016 года

Обнародовано 15 октября 2016 года

Кишинев 2016